

De gezamenlijke belangengroeperingen

Lochem, 20 november 2020

zon- en windenergie in Lochem

p/a Vordenseweg 4

7244 PS Barchem

De Gemeenteraad Lochem

en het College van B en W van

de gemeente Lochem

p/a Hanzeweg 8

7241 CR Lochem

Cc Cleantech Regio Stuurgroep RES

Betreft: reactie gezamenlijke belangenverenigingen zon- en windenergie in de gemeente Lochem op de concept RES Cleantech Regio

Geachte leden van de Gemeenteraad en van het College van B en W,

Als belangengroeperingen (zie onderaan de brief) brengen wij aan de Gemeenteraad, het College van B en W Lochem en aan de Stuurgroep RES onze gezamenlijke opvattingen naar voren over de concept RES Cleantech Regio. Dit laat onverlet dat elk van de groeperingen zelfstandig op specifieke onderdelen haar opvatting naar buiten brengt. We vertegenwoordigen een groot aantal inwoners van Lochem en we hebben gefundeerde argumenten en voorstellen.

Na de inspraak tijdens de Politieke Avond op 8 september herkennen we ons onvoldoende in de schriftelijke beantwoording van een aantal vragen door de beide wethouders Van Zeijts en Groot Wesseldijk. Wel zijn wij content met de behandeling van de concept RES en de vragen die de Raad aan het College heeft voorgelegd en de boodschap, zo niet de opdracht, die de Raad aan B en W heeft meegegeven. De beantwoording en de inbreng in de RES-discussie door B en W zullen wij met belangstelling en kritisch volgen.

Allereerst. De RES is een vrijwel ongrijpbaar iets: een bovengemeentelijk gremium. Door de getrapte werkwijze is de democratische mogelijkheid gereduceerd om de concept RES en straks het definitieve aanbod te beïnvloeden dan wel om bij te sturen. Een klein voorbeeld: de overhaaste manier waarop de mogelijkheid van inspraak op de Politieke Avond op het allerlaatste moment is aangekondigd spreekt boekdelen. De burger en de belangengroeperingen doen er kennelijk weinig toe. Nog een cruciaal voorbeeld. Kijk naar alle verslagen van de zogenaamde "inspraak" in de verschillende RES Cleantech Regio-gemeenten. Ze staan bol van bezwaren, boosheid, goede argumenten om het anders aan te pakken, alarm over de veel te hoge ambities, zorgen over vernietiging van het landschap en zorgen over de natuur en de leefbaarheid voor bewoners. De door de Stuurgroep RES daaruit getrokken conclusies geven nauwelijks die zorgen en bezwaren weer; nee, de Stuurgroepconclusies op zich zijn zorgelijk. De Stuurgroep schrijft 'teleurstellingen' onder de bevolking zijn te verwachten, maar onvermijdelijk, ofwel de burger moet het maar slikken. Dat is de

beste manier om weerstand en frustratie op te roepen. Het zal veel transparanter moeten met een kraakheldere besluitvorming en onder meer ook de mogelijkheid van een vetorecht voor elke Gemeenteraad.

De indruk bestaat dat een uiterst belangrijk onderwerp als de energietransitie en de concrete vertaling in zonne- en windenergie in het RES-overleg vooral schimmig en binnenskamers wordt uitgebreed zonder voldoende toetsing en waarborgen voor draagvlak en inspraak. Deze twee begrippen worden verwarrend gehanteerd. Inspraak biedt de mogelijkheid om een eigen standpunt te ventileren. Draagvlak creëren betekent tevoren zorgen voor het verwerven van voldoende ondersteuning en goedkeuring voor plannen die je wilt uitvoeren of beslissingen die je wilt gaan nemen. Dat draagvlak voor de concept RES ontbreekt ten ene male. Uit niets blijkt dat er verifieerbare en betrouwbare feiten zijn dat er voldoende draagvlak is voor het plaatsen van grootschalige windtribunes en het aanleggen van grootschalige, industriële zonne-energie-installaties op beoogde locaties. Sterker nog er zijn duidelijke aanwijzingen dat de burgers én politiek in toenemende mate afwijzend staan tegen dergelijke initiatieven. Als zelfs de huidige Minister van Binnenlandse Zaken publiekelijk het plaatsen van torenhoge windturbines op land afwijst, is dat een sterk signaal dat de centrale overheid ook wel inziet dat dit om veel redenen een slecht plan is.

Dan de hoofdpunten, die naar onze mening in de concept RES moeten worden opgenomen:

- De ambitie. Pas de overdreven ambitie van 1,23 terrawattuur fors aan. De landelijke doelstelling dient uitgangspunt te zijn. Deze ligt voor de RES tussen de 0,65 en 0,96 Twh. Het blijkt in de praktijk al moeilijk genoeg om doelstellingen te realiseren. Zorgvuldigheid en realisme horen uitgangspunt te zijn.
- Dat zon op dak niet in de berekeningen voor de ambitie wordt meegeteld is een absolute weeffout in de procedure. De mooie energietransitie-prestaties, die met name burgers in de gemeente Lochem hebben geleverd worden zo niet zichtbaar. Het kan niet zo zijn dat hiermee in de ambitie geen rekening wordt gehouden. Het is een optelsom van prestaties. Kortom verminder ook tegen deze achtergrond de ambitie tot 0,65 Twh en verdeel deze evenredig via een nog op te stellen verdeelsleutel onder de deelnemende RES-gemeenten.
- Voer als overheid regie op de locaties. Laat dat niet over aan initiatiefnemers, die veelal andere dan ideële motieven hebben. Hanteer daarbij goed uitgedokterde en door de inwoners gedragen voorwaarden. Hanteer geen vage 'nee, tenzij'- of 'ja, mits'-voorwaarden De benamingen windmolen en zonnepark verhullen dat het om industriële installaties gaan. Die horen per definitie in een industriële omgeving en bij grote infrastructuur thuis en niet in het waardevolle landschap en de natuur van Gelderland en de Cleantech Regio in het bijzonder. Spaar ze. Dus geen industriële wind- of zonne-installaties in wettelijk vastgelegde gebieden: Gelders Natuurnetwerk, Groene ontwikkelingszones, Ecologische verbindingzones, Natuurambitiegebieden uit Provinciale Natuurbeheerplannen, landgoederen, bestemmingen agrarisch met waarden en landschap en landbouwgebied in het algemeen. Voorkom verrommeling en heb oog voor belangrijke recreatieve en toeristische waarde. Hanteer voor zonne-energie de zonneladder en maak voor windenergie een vergelijkbare windladder.
- Laat (over)last voor omwonenden door windturbines veel zwaarder meewegen in de locatiekeuze. Omwonenden zijn ook bewoners in niet-RES-gemeenten.
- Maak financiële participatie van omwonenden en belanghebbenden niet tot een hol begrip. Hanteer bij projecten participatie van ten minste 51 procent. Dit is te vertalen in 51 procent van de winst. Daarbij is ook een verdeelsleutel van belang dat degene die de meeste overlast ervaart ook het meeste van deze participatie moet kunnen ontvangen. De

participatie van minimaal 51 procent verdient toelichting. Op deze manier hebben degene die de overlast ervaren gezamenlijk een sterkere stem dan de projectontwikkelaar. Dat lijkt vertekend, maar de ontwikkelaar is één partij met één belang, de buurt bestaat uit meerdere partijen met meerdere belangen.

- Zorg voor betere betrokkenheid omwonenden en belanghebbenden bij invulling en uitvoering van het beleid.
- Laat landbouwgrond buiten schot voor zon en wind, alleen benutten als het echt niet anders kan en pas in het allerlaatste stadium. Precies het omgekeerde van wat nu gebeurt.
- De industrie gebruikt 80 procent van alle energie in Lochem. Dan hoort de industrie navenant aan het gebruik een aandeel te leveren in de energietransitie. Denk aan inspanningsverplichting voor zonnepanelen, plaats turbines op hun terreinen enz. Inspanningsverplichting moeten zodanig zijn dat ze binnen een redelijke termijn (5-8 jaar) zijn terug te verdienen, net zoals voor burgers geldt.
- Weliswaar laat het RES-aanbod alternatieven voor de energietransitie buiten beschouwing (denk aan kernenergie, waterstof, aardwarmte enz.) en gaat het evenmin in op het beperken van nieuwe energie slurpende bouwwerken (denk aan datacentra), maar sluit daarvoor niet de ogen.
- Aanvullend op het laatste, volg een meer geleidelijk tempo in de uitbreiding van de productie van zogenaamde duurzame elektrische energie. Dat maakt het mogelijk om steeds ook de mogelijkheden van de nieuwste technologieën toe te passen. De RES gaat uit van verdere groei, terwijl die behoefte er nu nog niet is. Te snelle uitbouw van met name zon- en windopwekking van elektriciteit zorgt voor verstoring van de elektriciteitsmarkt, zich geregeld uitend in negatieve elektriciteitsprijzen. Voorkom die verstoring van de markt door de behoefte elektrische energie-opwekking te laten meegroeien met de vraag. Ook het landelijk beleid zal ongetwijfeld wijzigingen ondergaan.

Uiteraard zijn veel meer punten te benoemen. Ze zijn in de inspraak op 8 september weergegeven. Gemeenteraad en B en W neem deze punten ter harte, zorg voor een gedragen concept RES/RES 1.0 en hou controle op wat in Lochem dreigt te gebeuren.

Met vriendelijke groet,

Namens de gezamenlijke belangengroeperingen zon en windenergie in de gemeente Lochem,

Richard Buitink, voorzitter Wakker Laorne

Hans Siemes, voorzitter Hobama

Jan Kraai, voorzitter Stichting Buurtbelangen Larense Broek e.o.

Anne Bruggink, secretaris Belangenvereniging Exel & Omstreken

André Lobbert, bestuur Ondernemers Laren, portefeuille Dorpszaken